

ВІСНИК

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 3 (29)

ЧЕРВЕНЬ 2011 р.

Заснована у
2006 році.

Розповсюджується
безкоштовно

З ДНЕМ ПРАЦІВНИКІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ!

7 липня Україна вдруге відзначатиме День працівників природно-заповідної справи. Цим самим буде віддано данину шани і поваги великому загону трудівників, які не жаліють сил і енергії, дбають про природне багатство держави, а значить, і про її стабільний економічний та соціальний розвиток.

Щиро вдячний Вам, шановні колеги і природолюби, за сумлінну працю. Міцного Вам здоров'я, великого людського щастя! Нехай у Ваших родинках панують злагода і достаток! І надалі живіть у гармонії з природою, наполегливо вчіть цьому ближніх своїх!

Федір ГАМОР,
директор Карпатського
біосферного заповідника.

ДНІ ЄВРОПИ У ЦЕНТРІ ЄВРОПИ

21 травня, у рамках святкування Дня Європи та Дня міста Рахова, у садибі-колибі підприємця Василя Шорбана в географічному Центрі Європи, Карпатський біосферний заповідник та міська рада провели засідання „круглого столу”. З цієї нагоди сюди, на мальовничу Рахівщину, з'їхалися представники обласної, районної та міської влад, природоохоронних та ділових кіл, громадських організацій регіону і краю, делегації міст-побратимів Рахова зі Свидника (Словаччина), п'ятого району Будапешта Ліпотварош (Угорщина), Вішеу-де-Сус (Румунія), голови населених пунктів, з якими співпрацює заповідник і межує Рахів.

Привітав учасників урочистості і виступив перед ними на тему „Природні та культурні цінності краю у Центрі Європи: проблеми їх збереження та використання” директор Карпатського біосферного заповідника, доктор біологічних наук, професор Федір Гамор. Він, зокрема, акцентував увагу присутніх на складнощях та актуальності проблем, які нарізали в економіці, охороні довкілля, соціальній сфері українського регіону Карпат, зосередився на його природно-економічному, екологічному потенціалі, співпраці з міжнародними фундаціями у напрямку розвитку інтеграційних процесів. Потім зробив відеоаудіовану презентацію-екскурсію на цю тему, розповів про стан і перспективи міжнародної співпраці заповідника.

Перший заступник голови обласної

ради Володимир Закурений зачитав вітання до учасників „круглого столу”, яке надіслали голови обласних держадміністрації та ради Олександр Ледида й Іван Балага, а потім виступив з питання „Розвиток регіону в Центрі Європи – пріоритетне завдання органів місцевого самоврядування Закарпаття”. Він, зокрема, зосередив увагу присутніх на розширеному засіданні комітету економічних реформ Закарпатської області, в якому кілька днів перед цим брали участь Президент України Віктор Янукович та ряд міністрів. Це засідання є добрим поштовхом щодо поліпшення соціально-економічного і культурного розвитку регіону. Він також наголосив, що питанням подальшого розвитку області, як регіону в Центрі Європи, органи місцевого самоврядування краю постійно приділяють значну увагу. Ще у 2006 році на обласному рівні була розроблена і прийнята регіональна стратегія розвитку Закарпаття до 2015 року. Вона визначає стратегічні цілі розвитку регіону та критерії їх досягнення, заходи з координації дій центральних, регіональних та місцевих органів виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, спрямовані на реалізацію конкретних завдань з п'яти пріоритетів.

Головна їх мета – забезпечити добробут та високу якість життя теперішнього та майбутнього поколінь...

Далі В. Закурений деталізував названі пріоритети розвитку, акцентував увагу на надійному контролі за їх виконанням, відповідальності за це місцевих органів виконавчої влади.

(Продовження на 5-й стор.).

У КБЗ ПОБУВАЛИ СТУДЕНТИ З НІМЕЧЧИНИ

Міжнародна співпраця є одним із пріоритетів Карпатського біосферного заповідника (КБЗ). Це закріплено на законодавчому рівні, де чітко прописано, що біосферні заповідники є природоохоронними, науково-дослідними установами міжнародного значення (Закон України «Про природно-заповідний фонд України»). До основних завдань біосферного заповідника відноситься також підготовка молодих кадрів. Щороку на нашій базі навчальну та переддипломну практику проходять сотні студентів із провідних вишів України та з-за кордону. Серед них університет сталого розвитку м. Еберсвальде (ФРН), державні університети Білорусі та країн Прибалтики, національні університети «Києво-Могилянська академія», Київський, Львівський, Харківський, Ужгородський, Прикарпатський, Чернівецький, низка державних педагогічних університетів та інші вищі учбові заклади.

(Продовження на 5-й стор.).

КРУГЛИЙ СТИЛ

“ЕКОЛОГІЧНИЙ ДАВОС”

15-16 червня ц.р. проведено дні газети „Голос України” в Центрі Європи, в рамках яких, на центральній садибі Карпатського біосферного заповідника в Рахові, відбувся круглий стіл на тему „Екологічний Давос” у Центрі Європи”. Для участі в цьому заході зібралися керівники органів влади області і району, представники газети „Голос України” на чолі із заступником головного редактора Леонідом Бровченком, територіальних громад, які розташовані в зоні діяльності КБЗ, наукових еколого-природоохоронних закладів, знані журналісти.

Про ідею проведення круглого столу на Рахівщині, її суть для газетярів „Голосу України” розповів Л. Бровченко.

На засіданні круглого столу заслухано ряд доповідей і повідомлень. Зокрема, „Природні та культурно-історичні передумови для розбудови „Екологічного Давосу” у Центрі Європи” – такою була тема виступу директора Карпатського біосферного заповідника, доктора біологічних наук, професора Федора Гамора. Директор Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва, доктор біологічних наук, професор Василь Парпан свою доповідь присвятив „Проблемам переведення лісового господарства в Карпатах на засади сталого лісокористування”. „Екологічним проблемам та шляхам їх розв’язання у гірській частині Закарпаття” свій виступ присвятив Олександр Кагало, завідувач відділу Інституту екології Карпат НАН України, кандидат біологічних наук. Голова Рахівської районної держадміністрації Дмитро Андріюк доповів „Про розвиток туризму та рекреації, як основний пріоритет для гірської Рахівщини”, а голова міста Рахів Ярослав Думин – „Гуцульський Париж” у Центрі Європи: проблеми розвитку та відродження історичної слави”. Член Національної спілки письменників України, перший заступник головного редактора всеукраїнського екологічного науково-популярного журналу „Зелені Карпати” ознайомив присутніх зі своїм есе „Центральноевропейський абориген”, яке незабаром буде опубліковане в одному із українських видань.

На засіданні прийнято Звернення учасників круглого столу до Президента України Віктора Януковича, Кабінету Міністрів України та органів регіональної і місцевої влад.

Учасники круглого столу ознайомилися з діяльністю КБЗ та його інфраструктурою, відвідали Музей екології Карпат, еколого-освітні центри „Центр Європи” та „Високогір’я Карпат” на Сідловині під Говерлою, здійснили сходження на найвищу гірську вершину України.

ІЗ ВИСТУПІВ НА КРУГЛОМУ СТОЛІ

ФЕДІР ГАМОР:

(Промовець говорив про економічний „Давос” у Швейцарії, в якому йому пощастило побувати, а також політичний, який знаходиться у китайському місті Бао на острові Хайнань. Ці організації відіграють ключову роль в економічному й політичному житті світу).

– Нами пропонується створити „Екологічний Давос” на базі Міжнародного виставкового навчально-дослідного центру, який планується спорудити заповідником у селі Кваси. Це – міжнародний екологічний форум, який міг би щорічно проводитися за місцем знаходження центру для обговорення найважливіших екологічних проблем, які є викликом для нашої цивілізації.

Чому така ідея виникає і чи реально її реалізувати? Насамперед тому, що Карпатський регіон на сьогодні має велику кількість проблем еколого-економічного плану і пов’язаних з ними соціальних, які хвилюють мешканців регіону.

Є її основа для створення „Екологічного Давосу” на Рахівщині. Нами розкрито ідею експериментальної еколого-економічної зони „Рахів”, з документальним оформленням – розробкою відповідного проекту Закону України, який було подано на розгляд у відповідні інстанції Кабміну ще в 1997 році. Ідею підтримав колишній губернатор краю Г.Г. Москаль. Однак вона залишилася в цілому нереалізованою. Натомість була прийнята і затверджена урядовою Комплексна програма еколого-економічного та соціального розвитку гірської Рахівщини на 1998-2005 роки, розроблена нами спільно з науковцями Інституту регіональних досліджень НАН України, спеціалістами обласних органів влади, за якою ми працювали аж до визначеного строку і яка передбачала тривірневе фінансування заходів. Однак і ця програма, внаслідок руйнівних паводків 1998 і 2001 рр. та деяких інших причин, не до кінця реалізована.

На користь Рахівщини, як „Економічного Давосу”, говорить і те, що саме тут розташований Карпатський біосферний заповідник – потужна державна природоохоронна і науково-дослідна установа, яка відома як в Україні, так і за кордоном. За успіхи у роботі заповідник тричі нагороджений європейськими дипломами Ради Європи, а його букви праліси ввійшли до Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО.

Немає регіону на Україні і в Центрі Європи найунікальнішого, ніж Рахівщина. Вона – найвисокогірний район нашої держави. На Рахівщині зосереджені праліси, найбільша кількість прісних водних джерел України, відомі понад 90 мінеральних джерел. Тут бере початок найдовша притока Дунаю – річка Тиса. До 75 відсотків території району вкрито лісом, 8% – високогірні луки (полонини). Тут формується клімат, водний режим не лише для Закарпаття, а й Євроregionу в цілому. На Рахівщині знаходиться географічний Центр Європи. Вона має потужний рекреаційно-туристичний потенціал та ряд інших цінностей.

Поряд із цими багатствами і цінностями Рахівщина має гострі екологічні та соціально-економічні проблеми, такі як: виснажливе лісокористування, руйнівні паводки, невірні рішення питань організації сміттєзвалищ, утилізації і переробки сміття, очистки стоків, ерозії ґрунтів, руйнації русел гірських річок, зникнення внаслідок антропогенного впливу і глобального потепління рідкісних видів рослин і тварин (втрата біорізноманіття), занепад традиційного природокористування (господарування), значним є безробіття населення...

Створення „Екологічного Давосу” на Рахівщині у значній мірі сприяло б вирішенню цих проблем.

У ЦЕНТРИ ЄВРОПИ

ВАСИЛЬ ПАРПАН:

– Лісові екосистеми нині займають одне з ключових місць у питанні підтримання екологічної рівноваги на планеті. Їм відведена роль стабілізуючого фактора у виконанні середовищевірних, природоохоронних та рекреаційно-оздоровчих функцій.

Ліс являє собою потужний фільтр. Один гектар лісу за рік вловлює від 30 до 70 тонн пилу і засвоює біля 5 тонн вуглекислого газу. При цьому, дерева виділяють в повітря 4 тонни кисню і ще 2 тонни фітонцидів. Один кубометр деревини – це 500 кілограмів депонованого вуглекислого газу, який є причиною парникового ефекту.

Стале управління лісами передбачає три основні пріоритети: екологічний, економічний, соціальний. Доповідач розкрив їх суть, далі наголосив, що лісова екосистема, за сталості своїх таксаційних характеристик, забезпечує збереження характерного для неї (природного) біорізноманіття протягом всього періоду функціонування.

Основними способами відновлення лісу є створення лісових культур, природне відновлення і комбінований спосіб.

У дослідному лісництві УкрНДІгірліс розташований єдиний у Східній Європі гідростационар у смерекових лісах, на якому понад сорок років проводяться

спостереження за гідрологічним режимом лісової території. Ліс являє собою значний резервуар для води. Зімкнутий середньовіковий ліс в змозі затримати від 70 до 100 міліметрів опадів за нормальних гідрологічних умов. З 23 до 27 липня 2008 року на Прикарпатті випало від 220 до 300 міліметрів опадів. Підрахунок показує, що в лісах різних районів від 120 до 230 міліметрів опадів стекло в річки, що і стало причиною паводку.

Сучасні системи головних рубок: вибіркова, поступова і суцільна. Сучасне їх співвідношення таке. Вибіркові – 5%, поступові – 25% і суцільні – 60% в обсягах рубок головного користування. Екологічно оптимальним повинно бути таке співвідношення – 20:50:30.

В умовах сьогодення особливої актуальності набуває необхідність запровадження принципів наближеного до природи лісівництва на базі ширшого використання канатного транспортування лісу. Повітряні канатно-трельовальні установки широко використовувалися у нас на лісозаготівлях у 70-80-х роках минулого століття. Зараз особливо широко використовують на Заході (т.з. швейцарський досвід).

Держкомлісгосп України проводить цілеспрямовані роботи із вдосконалення транспортної мережі в лісах Карпат. За останні три роки побудовано 340 км лісових автодоріг. На Україні ліси з нормальним транспортним доступом становить близько 10%. Середня густота дорожньої мережі в лісфонді регіону складає 5 км/1000 га, за оптимальної – 20.

ОЛЕКСАНДР КАГАЛО:

(Свій виступ він зосередив на питаннях значення біотипів високогір'я у збереженні біорізноманіття та стабілізації стану довкілля. Зокрема, підкреслив, що за останніми даними високогірна флора Карпат, що характерно і для гірської Рахівщини, нараховує близько 700 видів судинних рослин, а загальна флора налічує понад 1500 таксонів, фауна ж, з урахуванням фауни безхребетних

організмів, дуже далека від бодай приблизного пізнання, може налічувати близько 5000 таксонів. Таке різноманіття рідко де зустрінеш на інших континентах і територіях).

– У Карпатах, на Рахівщині зокрема, високогірні системи традиційно використовувалися для пасовищно-вигінного скотарства і вівчарства і були основним видом антропогенного впливу на довкілля. Туристичне навантаження на ці екосистеми, яке останніми роками зросло, набуло катастрофічних форм. Крім традиційного туризму розвиваються автомобільний і квадроцикловий, траси обираються і прокладаються будь-де, без урахування біологічної цінності місцевості, її природоохоронного статусу. І рекреаційне безсистемне будівництво у високогір'ї призводить до евтрофікації водойм і водотоків, зміни гідрорежиму, зникнення природних екосистем, порушення загального екологічного балансу, підвищення зсуво- та селе-небезпеки, еродованості ґрунтів.

Промовець говорив про шляхи подолання або попередження цих проблем, назвав такий із них, як застосування принципів сталого розвитку до управління територіями високогір'я, наголосив на необхідності певного коригування українського природоохоронного законодавства стосовно наукових підходів до охорони довкілля.

ДМИТРО АНДРІЮК:

– Розвиток туристично-рекреаційної галузі є одним із пріоритетних в районі. Основними завданнями органів влади є створення комплексного, якісного і високоліквідного туристичного продукту. Наприклад, протягом 2010 року турзакладами Рахівщини прийнято до 29,8 тис. туристів. Їм надано послуг на суму 18,2 млн. грн. До бюджетів усіх рівнів від цього надійшло 1 млн. 157,4 тис. грн. з яких 886,9 тис. – до місцевого бюджету. Значно зросли ці показники у порівнянні з 2009 роком.

Все робиться, аби рекреаційно-туристичний комплекс району працю-

(Продовження на 4-й стор.).

КРУГЛИЙ СТИЛ

“ЕКОЛОГІЧНИЙ ДАВОС” У ЦЕНТРІ ЄВРОПИ

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

вав злагоджено, не збавляв обертів і в нинішньому році.

Для піднесення іміджу Рахівщини і Рахова дбаємо про впорядкування збору сміття у населених пунктах, планується збудувати, як альтернативний, фунікулярний витяг до туркомплексу Драгобрат та створити гірський курорт на Петросі. Клопочемо про продовження руху потягів за маршрутом Донецьк – Ворохта до Рахова, відновлення автобусного маршруту Львів – Рахів

та відкриття нового Рахів – Ворохта.

Є ряд інших задумок для вирішення проблем еколого-економічного, соціального характеру. Все це вимагає великих зусиль, зосередження коштів, інших ресурсів. А надання Рахову статусу „Екологічний Давос” послужило б прищвидженню їх вирішення.

ЯРОСЛАВ ДУМИН:

– Питання, яке сьогодні обговорюється на засіданні круглого столу, надзвичайно важливе для нас. Адже з історії знаємо, що до радянської влади місто називали „Гуцульським Парижем” за його європейську принадливість, природню унікальність, чистоту і порядок, менталітет мешканців, культуру і побут. Досить нагадати, що тоді потяги курсували з Рахова до Будапешту, Відня, Праги, на Галичину до Львова...

Добре був відомий Рахів своєю туристичною інфраструктурою.

Місто приваблює своєю історією, яка сягає вглиб віків, славиться видатними й працюючими людьми, їх самобутньою культурою, побутом.

Має Рахів і ряд проблем. Насамперед – це відсутність санкціонованого сміттєзвалища, не відповідає вимогам очистка стоків, високозатратні тепло- і водопостачання. Міською радою було

розроблено стратегічний менеджмент-план розвитку Рахова на найближчі роки і перспективу. Вишукуються кошти, ресурси, вивчаються можливості для інвестицій у розвиток інфраструктури, зокрема й у рекреаційно-туристичну галузь. За своїми природно-кліматичними особливостями і унікальністю місто і район заслуговують бути „Екологічним Давосом”.

Звіт підготував
Василь БОЙЧУК.

Звернення**учасників круглого столу «Екологічний Давос» у Центрі Європи» до Президента України Віктора Януковича, Кабінету Міністрів України, регіональних і місцевих органів влади**

Ми, учасники круглого столу «Екологічний Давос» у Центрі Європи», який проходив у м. Рахів Закарпатської області 15-16 червня 2011 року з ініціативи газети “Голос України” та Карпатського біосферного заповідника, зібралися, щоб обговорити актуальні екологічні та пов’язані з ними соціально-економічні проблеми одного з найунікальніших регіонів України, яким є Рахів і Рахівщина і який, безумовно, має не тільки важливе національне, але й загальноєвропейське і світове значення. Цей край, розташований у географічному Центрі Європи, володіє потужним природно-економічним та рекреаційно-туристичним потенціалом, залишається одним з найкраще збережених гірських масивів з унікальними природними рельєфом та біорізноманіттям. Тут бере початок найдовша притока Дунаю річка Тиса, формується клімат, численні водні джерела, що має визначальний вплив на життя людей у Європі. Тут також розташовані шість найвищих гірських вершин Українських Карпат, серед них г. Говерла (2061 м) – символ України, зустрічається велика кількість рідкісних та ендемічних видів фауни і флори, рослинних і тваринних угруповань, унікальних екосистем. Найбільшу цінність регіону становлять ліси, які в структурі угідь займають 75 відсотків. Більшість із них, як ось букові праліси, зберегли свою первозданність і неповторність і по праву віднесені до Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО.

Переважаюча частина зазначених багатств знаходиться в Карпатському біосферному заповіднику, який визнано однією із провідних природоохоронних та науково-дослідних установ України, а також Європи і світу. За досягнення в роботі він тричі нагороджений європейським дипломом Ради Європи.

Крім природних скарбів, цей регіон також володіє унікальним культурно-історичним спадком, насамперед самобутніми традиціями, звичаями, обрядами, ремеслами, архітектурою, фольклором, укладом життя гуцулів. Місто Рахів – столиця Закарпатської Гуцульщини. За часів Австро-Угорщини, Чехословаччини, завдяки розвитку його рекреаційно-туристичного потенціалу, це місто величали Гуцульським Парижем. Сюди прямували туристичні потяги з Будапешта і Праги. Не менш унікальними є географічний Центр Європи, залишки гатей, які призначались для сплаву деревини, дерев’яні церкви, які збереглися з минулих століть, гірські озера тощо.

На жаль, ми повинні констатувати, що, володіючи такими потужними природними багатствами, ресурсами, рекреаційно-туристичним потенціалом, внаслідок багатьох факторів і причин,

які не завжди залежать від місцевого населення, його та органів місцевої влади можливостей, у розвитку цього краю існують суттєві проблеми. Зокрема, внаслідок перекосів у економічному розвитку в попередні десятиріччя намітилися негативні тенденції в розвитку соціальної інфраструктури, насамперед – у спорудженні шосейних і лісових доріг, об’єктів переробки побутових відходів та очистки стоків, водо- і тепlopостачання, відбулися кілька катастрофічних паводків, занепало традиційне полонинське господарство тощо.

Найважчий туристично-рекреаційний потенціал, внаслідок відсутності інвестицій, використовується недостатньо, а через це високим залишається рівень безробіття горян, соціальна бідність і необлаштованість сімей,

Учасники круглого столу єдині в тому, що край у центрі Європи, будучи унікальною місциною не лише на карті України, має можливість уже в нинішніх умовах, при відповідній підтримці центральних та регіональних органів влади, міжнародної спільноти, стати одним із найцивілізованіших і привабливіших туристичних куточків нашої держави, набути заслуженої популярності всередині України і за кордоном. Ми переконані: існує реальна можливість розбудови справжнього «Екологічного Давосу» у Центрі Європи.

У зв’язку з цим вважали б за необхідне:

1. Порушити питання щодо прийняття Закону України «Про спеціальну еколого-економічну зону «Рахів» й розробки спеціальної програми розвитку та благоустрою міста Рахів як населеного пункту в географічному центрі Європи. Передбачити реконструкцію і капітальний ремонт високогірних доріг та іншої туристично-рекреаційної інфраструктури в Чорногірському та Свидовецькому масивах Закарпаття.

2. Забезпечити відкриття руху пасажирського потягу за маршрутом «Київ-Рахів».
3. Спорудити пункт пропуску та автомобільний міст через річку Тису на українсько-румунському кордоні в селі Ділове.

4. Забезпечити будівництво міжнародного навчально-дослідного виставкового центру букових пралісів та сталого розвитку Карпат у селі Кваси.

5. Створити належні умови для збереження та розвитку Карпатського біосферного заповідника, як території, що входить до переліку об’єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

15 червня 2011 р.

м. Рахів

ДНІ ЄВРОПИ У ЦЕНТРІ ЄВРОПИ

У КБЗ ПОБУВАЛИ СТУДЕНТИ З НІМЕЧЧИНИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Слід виокремити університет сталого розвитку м. Еберсвальде, з яким заповідник пов'язує багаторічна наукова та природоохоронна співпраця. Студенти лісового факультету цього навчального закладу вже шість років поспіль проходять польову практику на базі КБЗ. Подібних прецедентів в Україні не має. Не став виключенням і цей рік. Чергова група німецьких студентів – бакалаврів та магістрів – на чолі з університетською професурою (загалом 38 осіб) працювали на території заповідника з 29 травня по 4 червня. Програма практики була насиченою і різноманітною, оскільки формувалася з врахуванням інтересів усіх практикантів.

Користуючись нагодою, дякую усім, хто відгукнувся на наше прохання поспілкуватися з німецькою молоддю.

Важливо також зазначити, що в процесі роботи до німців долучилися дві групи українських студентів – з Ужгород-

ського національного університету та Національного лісотехнічного університету України (м. Львів), які надалі працювали пліч-о-пліч.

Під час практики студенти зібрили інформацію, яка потребувала відповідної інтерпретації. З цією метою на базі центральної садиби КБЗ (м. Рахів), організовано семінар, приурочений до Всесвітнього дня охорони навколишнього природного середовища, участь у якому взяли представники Університету сталого розвитку, українські студенти, працівники заповідника і сторонні фахівці. Основною темою семінару були екологічні й соціально-економічні аспекти трансформації нашого суспільства в пострадянський період очима німецьких студентів.

На завершення візиту проведено зустріч із директором КБЗ Ф. Гамором та вечір українсько-німецької дружби, який сприяв неформальному спілкуванню молоді обох країн.

Василь ПОКИНЬЧЕРЕДА,
заступник директора з науково-дослідної та еколого-освітньої роботи КБЗ.

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).
„Рахів – місто в географічному Центрі Європи” – такою була тема виступу-привітання голови міста Ярослава Думина. Голова райдержадміністрації Дмитро Андріюк присвятив свій виступ роботі органу виконавчої влади щодо зростання іміджу Рахівщини, як унікального туристично-рекреаційного куточка України, налагодження міжнародної співпраці в цьому напрямку з сусідніми європейськими державами.

Багато цікавих аспектів створення привабливого іміджу регіону, в т. ч. й Рахівщини, як важливої передумови для залучення інвестицій, порушив у своєму виступі президент торгово-промислової палати Закарпаття Отто Ковчар.

Депутат п'ятого району Будапешта Ліпотварош (Угорщина) Йозеф Бартол, заступник прімара м. Вішеу де Сус (Румунія) Олівер Барані, мер міста Свидник (Словакчина) Ян Голодняк говорили про проблеми охорони довкілля, використання рекреаційно-туристичного потенціалу території, на яких проживають, розширення співпраці з українськими колегами, зокрема із КБЗ і Рахівською міською радою тощо.

Доцент кафедри лісівництва Національного лісотехнічного університету України (м. Львів), кандидат сільсько-господарських наук Василь Лавний присвятив розповідь питанню „Вибіркової системи лісового господарства та перспектив її застосування у Карпатах”. Про роль екологічної освіти у збереженні природної та культурної спадщини Українських Карпат говорив директор обласного еколого-натуралістичного центру „Ойкос” Олександр Геревич.

Підсумки роботи „круглого столу” підбив Ф. Гамор. Він підкреслив важливість проблем, які обговорювалися, наголосив, що висновки і пропозиції, що прозвучали у виступах учасників, будуть враховані у подальшій діяльності органів влади, природоохоронних, наукових, громадських та інших інституцій регіону і нашого краю.

Василь БОЙЧУК.

ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ПОБІЛЬШАЛО

19-29 червня ц. р. у Парижі відбулася 35-та сесія Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. На її засіданнях до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО були включені 25 нових об'єктів, з них: три – природного, 21 – культурного та один – змішаного типів. На сьогодні цей список включає 936 об'єктів, з них 183 – природні.

На засіданні Комітету, зокрема, прийнято рішення про розширення українсько-словацького об'єкту "Букові праліси Карпат" за рахунок п'яти нових кластерів із Німеччини з площею ядрової зони 4 391 га. Формують німецьку частину території чотирьох національних парків (Ясмунд, Мюрітц, Гайніх та Келлервальд-Едерзее) та біосферного резервату

Шорфгайде-Корін. Затверджено також нову його назву – "Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини" (Словацьчина, Україна, Німеччина). Загальна площа його ядрової зони тепер становить 33 669 га.

Також до переліку унікальних місць всесвітнього значення було віднесено резиденцію митрополитів Буковини і Далмації XIX ст. з м. Чернівці. Тепер тут розташовані центральні корпуси Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Нагадаємо, що до об'єкту всесвітньої спадщини "Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини" (Словацьчина, Україна, Німеччина) у 2007 році віднесено й букові праліси Карпатського біосферного

Давній буковий ліс Німеччини

заповідника з площею ядрової зони 20 980,5 га, що становить 62 % від загальної.

Юрій БЕРКЕЛА,
завідувач лабораторії обробки і аналізу ГІС заповідника.

ВЕСНЯНІ БУДНІ ДОЛИНИ НАРЦИСІВ

Цьогорічні весняні будні Долини нарцисів у Хусті були насичені різними подіями. Насамперед, цвітіння нарцису вузьколистого тут розпочалося із деяким запізненням у порівнянні з минулими роками. Та й квітнули вони не так рясно. Даліся взнаки квітневі заморозки. Не дивлячись на це, життя у цьому ПНД відділенні Карпатського біосферного заповідника тривало у звичному режимі. Пік відвідування квітучої долини тривав з 3 по 10 травня. Практично, якщо в інші місяці кількість відвідувачів Долини нарцисів становила по кілька десятків осіб, то у згадані травневі дні

вона сягала кілька тисяч. А всього з початку року таких зареєстровано більше 14,5 тисяч.

На період масового відвідування Долини там посилено чергували працівники заповідника, які слідкували за дотриманням чинного природоохоронного законодавства, роз'яснювали туристам важливість збереження в недоторканості Долини нарцисів та цих чарівних квітів.

Масовою акцією в Долині нарцисів був щорічний фестиваль дитячої екотворчості «Золотий нарцис», проведений 17 травня. Організаторами фестин були Закар-

патський обласний еколого-натуралістичний центр «ОЙКОС» та Карпатський біосферний заповідник.

Цього року гостей свята та учасників фестивалю виступом вітали юннати Мукачівського ОЕНЦ. Загалом для участі у фестивалі в заповідну Долину прибуло до 250 дітей з усіх районів області. Юннати змагалися в екологічній ерудованості, представляли творчий доробок з дослідницької та природоохоронної роботи. Вони експонували чимало виробів декоративно-прикладного мистецтва надзвичайно високого рівня виконання. Для учасників еко-фесту

працівниками заповідника було організовано екскурсії квітучою Долиною нарцисів.

Зараз у Долині нарцисів панує відносна тиша. Працівники ПНД відділення зайняті охороною угідь, викошують призначені для цього ділянки та вирізають зарості верболозу. Також живляються заходи для поновлення засобів наочності.

Вікторія БУНДЗЯК,
начальник відділу пропаганди та екоосвіти,
Ервін НЕЙЖМАК,
провідний спеціаліст відділу рекреації, зв'язків з громадськістю та міжнародної співпраці КБЗ.

Під час фестивалю "Золотий нарцис"

ЛІТНЄ ТАБОРУВАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАПОВІДНИКУ

На основі обопільних угод, упродовж літа, у Карпатському біосферному заповіднику, з метою проходження практики, побувають групи студентів із ряду вітчизняних і закордонних вузів. Зокрема, це – студенти Тернопільського педуніверситету, Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, Ужгородського національного університету, Львівського національного університету імені І. Франка, Чернівецького національного університету, Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка, Університету сталого розвитку м. Еберсвальде (Німеччина) та ін. З цією метою у заповіднику вже побували студенти-географи з УжНУ та геологи з Львівського НУ імені І. Франка.

З 1 по 21 липня практику проходили студенти-третьоккурсники Національного Університету «Києво-Могилянська академія», під керівництвом доктора хімічних наук, професора, завідувача кафедрою екології Сергія Ісаєва та старшого викладача кафедри екології природничого факультету Богдана Васильчевського.

Крім суто навчальних завдань практики, студенти вивчатимуть раритетні види флори КБЗ, колекційні ділянки рідкісних видів рослин, будуть досліджувати рослинний покрив антропогенних екосистем, різні об'єкти феноспостережень, зміни феноритмів у рослин. Крім цього проведуть хіміко-аналітичні дослідження води, ознайомляться з основами ГІС-технологій, прикладами використання ГІС у роботі заповідника. Велику

увагу буде приділено дослідженням флори і рослинності Чорногірського масиву, ентомофауни заповідника, польовим дослідженням булавовусих лускокрилих, окремих груп наземних хребетних, а також орнітофауни Українських Карпат, кліматопу урбоекосистем, описові окремих екотуристичних маршрутів та іншим заходам. Від КБЗ відповідальним за проходження практики студентами визначено заступника директора з науково-дослідної та еколого-освітньої роботи Василя Покиньючереду. За конкретні види занять відповідальні наукові працівники та спеціалісти відділів заповідника. За результатами практики буде підбито підсумки.

Василь БОЙЧУК.

На фото: студенти Києво-Могилянської академії.

ПРО НАС НАПИСАВ «ГОЛОС УКРАЇНИ»

Як обіцяли журналісти газети «Голос України» на круглому столі 15 червня ц.р. в географічному Центрі Європи, їхнє видання із 16 червня розпочало публікації про мальовничу Рахівщину – цього унікального куточка природи України. Цієї дати у газеті опубліковано фотоінформацію, в якій журналісти відобразили один із епізодів свого перебування в районі.

У газеті за 30 червня ц.р., під заголовком «Карпати – найкрасивіший край у світі», поміщено статтю директора Карпатського біосферного заповідника професора Федора Гамора про найунікальніші ландшафти Українських Карпат за публікаціями популярних видань, зокрема, таких як «Букер і Букер».

За повідомленням редакції газети, публікації про Рахівщину «Голосом України» буде продовжено.

(Вл. інф.).

ЕКОНОВИНИ

ЗАТВЕРДИЛИ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЧЕРВОНИЙ СПИСОК

На Закарпатті затвердили регіональний червоний список. 213 видів унікальних рослин увійшли до ухваленого обласною «Переліку видів судинних рослин, що підлягають особливій охороні на території Закарпатської області». Прийняття цього списку – ініціатива Держуправління ОНПС.

Не кожна з рослин, яка є у згаданому переліку, занесена до Червоної книги України. Однак для Закарпатської області вони мають важливе значення, повідомляють закарпатські природоохоронці. Доцільність затвердження Списку підтверджено науковим обґрунтуванням міжвідомчої науково-дослідної лабораторії охорони природних екосистем УжНУ.

У НПП «СИНЕВИР» ФЕСТИВАЛИЛИ

5 червня, у Всесвітній день навколишнього середовища, в Національному природному парку «Синевир» відбувся фольклорно-етнографічний фестиваль «Проводи тваринників на полонину».

Експозиція національного парку ознайомила відвідувачів з роллю природно-заповідних територій у житті суспільства, пропагувала гармонію у стосунках людини і природи.

Фестиваль «Проводи тваринників на полонину» традиційно проводиться на території НПП «Синевир» впродовж багатьох років і відображає культурну, фольклорну та етнографічну самобутність цього регіону Карпат.

(За матеріалами веб-сайту Мінприроди)

“БЕРЛИБАСЬКИЙ БАНУШ” ЦЬОГОРІЧ

Адреса редакції:

вул. Красне Плесо, 77, а/с 8, м. Рахів,
90600 Закарпатська обл.

Контактні тел: (03132) 2-21-93, 2-29-14.

Ел. пошта: cbr-rakhiv@ukr.net

<http://cbr.nature.org.ua>

Засновник і видавець: Карпатський
біосферний заповідник.

Свідоцтво про державну реєстрацію
Зт № 401 від 25. 01. 2006 року.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),

Василь Бойчук (редактор),

Василь Покинньчерета,

Юрій Беркела,

Дмитро Сухарюк,

Ярослав Довганич,

Йосип Бундзяк,

Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів
несе автор.

Газету віддруковано у Хустській районній
друкарні.

Замовлення №

Тираж 1000 примірників.